

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2020. június

AKTUÁLIS

Újból várja a látogatókat a Nagyharsányi Szoborpark

Új, impozáns fogadóépületet, valamint panoráma sétányt adott át a Nagyharsányi Szoborparkban 2020. június 25-én Dr. Rácz András környezetügyért felelős államtitkár, Závoczky Szabolcs, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója, és Dr. Hargitai János országgyűlési képviselő.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság által üzemeltetett Nagyharsányi Szoborparkban KEHOP pályázati támogatás segítségével új, korszerű, tájba illő stílusú fogadóépület váltotta fel a korábbi egyszerű pénztárhelyiséget, valamint a szoborparkot övező sziklafal peremén panoráma sétány létesült, mely lehetővé teszi a látogatók biztonságos és természetkímélő mozgását a bemutatóhelyen.

Az új fogadóépületben kapott helyet a pénztár, a melléképületek, egy kiállító- és közösségi tér filmvetítési lehetőséggel, a NATURA2000 értékeket és a szoborparki alkotómunka történetét bemutató tablók, közetbemutatóval, természetfotó kiállítással. Az épület tetején kialakított teraszról megszemlélhető az egykori bányaudvar területén 1967 óta gyarapodó, jelenleg 130 műalkotást tartalmazó szoborgyűjtemény.

*Dr. Rácz András környezetügyért felelős államtitkár tartja beszédét
Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária*

A szikla peremén megépült Kikerics panoráma sétány a látogatók biztonságos mozgását teszi lehetővé, miközben megóvjaa terület növényvilágát a taposási kártól, hiszen a látogatók végig a talaj szintje fölött vezetett, korlátokkal ellátott fém járófelületen haladnak. A sétány elején, valamint a szoborpark fölé merészen kinyúló felső kilátópontnál információs tablók nyújtanak lényegre törő ismeretanyagot a látogatóknak magáról az építményről, valamint az itt élő magyar kikericsről.

*Az új panorámasétány eleje az indítótáblával
Fotó: Komlós Attila*

Kolokán Szálló - A természetes pihenés háza

Nagy István agrárminiszter, Révész Máriusz kerékpározásért és aktív kikapcsolódásért felelős kormánybiztos, valamint Závoczký Szabolcs, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója 50 fős exkluzív turistaszállót adott át 2020. június 5-én a Baranya megyei Ormánságban, Szaporcán található Ős-Dráva Látogatóközpontban.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság üzemeltetésében álló, 2015-ben megnyílt Ős-Dráva Látogatóközpont a Dráva folyót, az egykori ormánsági életet és a tradicionális gazdálkodási formákat mutatja be interaktív kiállítás, major és három különböző tematikájú tanösvény segítségével. A látogatóközpont a nyitás évében elnyerte „Az Év Ökoturisztikai Létesítménye” pályázat fődíját. Az új szálláshely a látogatóközpont területén épült meg, annak legújabb eleme.

A Kolokán Szálló összesen 819 m² hasznos alapterületű épületének 11 légkondicionált szobájában összesen 50 fő elhelyezésére van lehetőség, kettő 2+2 ágyas, hat négyágyas és három hatágyas szobában. A szobák mindegyike saját fürdővel ellátott. Az épület külső és belső kialakítása is ötvözi a modern kor igényeit az Ormánságra jellemző kulturális elemekkel. Az aula és a lépcsőház falait Szatyor Győző Kós Károly-díjas népi iparművész festett fakazettái díszítik. Családok számára ideális választás a két jól felszerelt konyhával rendelkező apartman egyike. A földszinten kialakításra került közös vendégkonyhát minden

vendég használatba veheti. Megbeszélések, oktatások vagy akár társasozások, baráti beszélgetések ideális helyszíne az emeleten kialakított társalgó.

Az épületben melegítőkonyha, társalgó, étkező és kerti pihenők szolgálják a vendégeket. Az épület fűtését levegő-víz hőszivattyúk biztosítják, a hőszivattyúk működéséhez szükséges villamos áramot napelemek segítségével állítják elő. Az épületben keletkező szennyvizet egyedi tisztítómű ártalmatlanítja, a tetőkön összegyűlő csapadékvíz pedig részben felhasználásra kerül az épület mellékhelyiségeiben.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program támogatásával megvalósult beruházás területfejlesztő hatása jelentős, hiszen az Ormánságban ez az első olyan korszerű szálláshely, amely egyidejűleg több család, vagy nagyobb társaság, turistacsoport befogadására is alkalmas. Elősegíti a természeti értékek, az épített örökség, a népi hagyományok tekintetében gazdag térségben a turista érkezések és a tartózkodási idő növekedését, hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez.

Információ:

https://www.ddnp.hu/okoturizmus/szallasok/kolokan_szallo

Fotók: Juhász Balázs

Újra várják a látogatókat a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai létesítményei

2020. június 19-től kezdődően a nagyközönségnek ismét lehetősége nyílik arra, hogy nem csak a szabadban, hanem kiállítások, barlangok látogatása során is új élményeket és ismereteket szerezzen a természeti környezetről, hiszen a veszélyhelyzet megszüntetésével a magyarországi nemzeti park igazgatóságok kiállításai, barlangjai, illetve zárt téri bemutatóhelyei is újra megnyithattak.

A Szaporcán található **Ős-Dráva Látogatóközpont** teljes területe látogatható. Az *őshonos magyar* háziállatokat bemutató major és a kicsiknek-nagyoknak egyaránt változatos szabadtéri kikapcsolódást kínáló udvar mellett ismét látogatható a látogatóközpont főépületében található Dráva élővilága kiállítás, mely interaktív és érdekes formában kínál gazdag ismeretanyagot a térség természeti és kultúrtörténeti értékeiről.

A **Mohácsi Nemzeti Emlékhely** szépen gondozott sírkertjének megtekintése mellett újra látogatható az emlékhely kiállítása, amely filmek, interaktív eszközök, valamint korabeli fegyverek és a helyszínen előkerült leletek segítségével nyújt betekintést a csata körülményeibe.

Az **Abaligeti-barlang** óránként induló szakvezetések keretében látogatható, változatos formakincséről és cseppköveiről híres barlang átlagosan 12°C hőmérsékletű, így ideális kikapcsolódást kínál a nyári melegben. A barlanglátogatást követően érdemes megtekinteni a 2019 folyamán teljes megújuláson átesett **Denevérmúzeumot**, amely informatikai alapú interaktív eszközökkel, látványos, minden korosztály számára élményt kínáló installációkkal segíti a denevérek világának megismerését.

A **Pintér-kert Arborétum** Pécsen, a Mecsek-oldalra felkúszó Tettye városrészben helyezkedik el. A névadó Pintér János (1879-1933) nyugalmazott pécsi banktisztviselő által közel száz évvel ezelőtt alapított gyűjteményes kertben a lombos fák, örökzöldek, cserjék és évelők mellett több mint harminc védett növényfaj él. Az arborétum változatosságát és esztétikai értékét tovább fokozza a kerti tó mesterségesen kialakított, de természetközeli növénygyűjtése. A kertben elhelyezett kőszobrokat a Nagyharsányi Szoborparkban készítették hazai és külföldi szobrászművészek az 1960-as, 1970-es években.

A Pécsen elhelyezkedő **Tettyei Mészufa-barlang** a mintegy tízezer éves, laza szerkezetű, vastag mésztufában alakult ki. A természetes járatokat az évszázadok folyamán mesterségesen kibővítették, további folyosókat vájtak ki a hegy belsejében, kisebbfajta labirintusrendszert létrehozva. A látogatók a barlangban elhelyezett installációk segítségével természettudományos és kultúrtörténeti ismereteket szerezhetnek a barlangról és a Tettye városrészről. A barlang minden egész órában induló, 45 perces élményszerű vezetés keretében tekinthető meg. A Pintér-kert Arborétum és a Tettyei Mészufa-barlang

kombinált belépőjeggyel kedvezményesen látogatható!

A kölkedén működő **Fehér Gólya Múzeum** élményt adó módon mutatja be a gólyák táplálkozását, fészkelési szokásait, vonulását. A látogatók információt kapnak a gólyák családjának valamennyi tagjáról, melyek közül hazánkban csak két faj él. A gólyák élő- és táplálkozóhelyét, a Duna-Dráva Nemzeti Park részét képező ártéri területet interaktív installációk segítségével ismerhetik meg a vendégek. A gólya irodalmi, néprajzi vonatkozásai is megtalálhatók itt. Költési időszakban a környező villanyoszlopokon épült fészkekben élőben is megtekinthető a gyönyörű madár.

Új hantmadár élőhely Tolna megyében

A hantmadarak talajlakó, fészküket a földre építő, gyepekkel tarkított, nyílt területeket kedvelő rovarévó madarak. Fára vagy bokrokra csak ritkán szállnak. Jellegzetes farokmintázatuk (fehér alapon fekete "T" alak) repüléskor már messziről felvillan, így könnyen észrevehető. Nevüket élőhelyükről kapták, mindig valami kiálló hant, vakondtúrás, kő, tuskó tetején üldögélnek.

Míg Európában öt fajuk él, hazánkban egy faj, a hantmadár (*Oenanthe oenanthe*) fordul csak elő, a többi Dél-Európa lakója. A hantmadár rendkívül nagy elterjedési területtel rendelkezik, főként Eurázsiaiban, de Észak-Amerikában és Északnyugat-Afrikában is fészkel. Hosszú távú vonuló, az egyetlen európai hantmadár faj, mely a telet Afrikában, az egyenlítőnél délre tölti. Érdekessége, hogy az Észak-Amerikában fészkelőknek az Atlanti-óceánt és egész Európát, míg a Szibériában költőknek egész Ázsiát át kell repülniük, hogy a rendkívül hosszú vonulási útjuk végén elérjék Afrika déli szavannáit. Ez a telelőterület-hűség ritka jelenség az eurázsiai madárvilágban.

Természetes élőhelyét kizárólag a nyílt területek jelentik. Kedveli a rövidfűvű, legeltetett, köves élőhelyeket. Utak mentén, szántóföldeken, állattartó telepek környékén is rendszeresen megtalálható. Hazánkban elsősorban az Alföldön gyakori, a Dunántúlon szórványos, míg Tolna megyében a Dél-Mezőföld legeltetett homok gyepein ritka költőfaj.

Tavasszal a hímek a tojóknál előbb érkeznek vissza költőterületükre. Évente csak egyszer, április-májusban költenek. Fészkelő- és a telelő területén is territóriumot tart, melyhez nagyon ragaszkodik, és minden évben visszatér. Hevenyészett fészket a fű közé, földre építi, melyet több éven keresztül is használhat, minden évben egy kicsit ráépítve. Őszi vonulása augusztus végére, szeptemberre esik.

Új Tolna megyei élőhelyére a nemzeti park igazgatóság természetvédelmi őrei az elmúlt években lettek figyelmesek a megyét átszelő, tíz éve épült M6-os gyorsforgalmi autópálya dél-mezőföldi 50 km-es szakaszán. Az utat kísérő, mészkőzúzalékos szervízút mentén, amely hasonlít a száraz, köves kedvelt élőhelyéhez, több ponton megtelepedett. Fészket az autópálya vadkerítése és a szervízút között húzódó keskeny, virágos (pipacs, szarkaláp, útszéli zsázsa) mezsgyébe építi. A megfigyelések azt mutatják, hogy évente az útszakaszt több, mint 20 pár hantmadár veszi birtokba, így ez a terület a faj legjelentősebb költő élőhelye lett a megyében.

Számos nyugat- és közép-európai országban csökken az állománya az élőhelyváltozás, a mezőgazdaság növekvő intenzitása és az urbanizáció miatt. Néhány országban, köztük hazánkban is, a juhtenyésztés visszaszorulása a hantmadár nagyon kedvelt, rövidfűves élőhelyeinek eltűnését okozta. Téli vonulási útvonalán az afrikai szavanna múltbeli aszályai szintén állománycsökkenést okoztak. Európában korábban rendszeresen, a mediterrán térség egyes részein és Észak-Afrikában még ma is nagy számban vadásszák. A hazai fészkelő állomány az elmúlt 15 év gyűrűzéseinek tükrében szintén mérsékelt csökkenést mutat. A hantmadár 1901 óta védett, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

Szöveg: Kováts László, fotó: Nyemcsok Tamás

A mecseki vadmacskák nyomában

A vadmacska az egyik legtitokzatosabb életmódú emlős hazánkban. Félénk természete, rejtőzködő életmódja miatt ritkán kerül szem elé. A természetvédelmi terepmunka során sok-sok év alatt is csak egy gyors villanás, amit láthatunk belőle. Esetleg a szaporodási időszakban kóborló kandúrok közül egy-egy szerencsétlenül járt, elütött példány kerül kézre.

Leginkább a kivadult vagy kalandozó házi macskákat pillantjuk meg helyettük, melyek nappal is előszeretettel járnak a természetben. Igazgatóságunk nemrég kapcsolódott be egy nemzetközi kutatásba (MammalWeb), melynek keretében több területen is, kihelyezett kameracsapdákkal gyűjtjük az adatokat az adott élőhely emlőseiről. A Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet szívébe is került egy ilyen kameracsapda, mely hónapok óta készíti az előtte elhaladó állatokról a felvételeket. Sorra került már gímszarvas, őz, vaddisznó, róka, nyest, borz, mókus, házi macska. A júniusi kameraellenőrzés viszont meghozta az áhított eredményt. Egy májusi éjszakán vadmacska sétált el a kamera előtt. Természetesen genetikai vizsgálat nélkül (házi macskával való hibridizáció miatt) nem lehet 100 százalékosan kijelenteni, de a képeken jól látszó jellegzetes farokmintázat alapján az állat vadmacskának határozható.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

Egy különleges madár a Borókásban

Kevés olyan titokzatos madárfaj van, mint a lappantyú. Nemrég ezzel az érdekes madárral ismerkedhettek a Barcsi Borókásban a „Lappantyúk nyomában” elnevezésű túrán résztvevők.

Ez az éjszakai életmódot folytató madár kiváló rejtőzködő, tollainak színe a fa kérgéhez hasonlít. Táplálékát az éjjel aktív lepkék, rovarok jelentik, melyeket röptében kap el. Rövid csőre igen széles, melyet hatalmasra tud kinyitni, így nagyobb rovarokat is könnyedén el tud kapni; ebben segítségére vannak a csőre körül található sörteszőrök is. Ehhez az életmódhoz elengedhetetlen a jó látás és reflex, így a fej méretéhez viszonyítva a lappantyúnak van az egyik legnagyobb szeme. És hogy ez a nagy szem ne fedje fel őt a rejtőzködésben, még a szemhéja is terepszínű.

Földön fészkelő madár, de sokszor pihen fákon, amikor is az ágakon hosszanti irányban helyezkedik el, így is fokozva rejtőzködését. Évente egyszer – ritkán kétszer – költ, két tojásából kikelő fiókái fészeklakók.

Vonuló madár, áprilisban érkezik vissza költőhelyére, és augusztus végén, szeptemberben vonul el. Leggyakoribb élőhelye a nyaras-borókás területek, de telepített fenyvesekben, gyümölcsösökben is megtelepszik. Territoriális madár, a hímek monoton kattogó hanggal jelzik revírjüket; nászidőszakban pedig szárnyukat a test alatt és felett összecsapva „tapsolnak”. Természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

Szöveg és fotó: Schulcz Andrea

A méhbangónak ha ló nincs, jó a szamár is

Az orchideák nem csak a ma élő virágos növények legfajgazdagabb családját alkotják (kb. négyszer annyi orchideafaj ismert, mint emlős), hanem a virágzásbiológiájuk is az egyik legsajátosabb. Az Európában élő orchideák legtöbbször a rovarmegporzás játssza a főszerepet. A virágok szerkezete, színe, szőrözöttsége, illata a rovarok testfelépítéséhez, életmódjához alkalmazkodva szolgálja a sikeres megporzást.

Megkülönböztetünk nektárt felajánló, ellenszolgáltatás nélküli, megtévesztéssel csalogató (nektár- vagy pollentermelő virág, esetleg zsákmány utánpótlása, szexuális megtévesztés, illetve tartálycsapda alkalmazása), valamint olyan fajokat, amelyek virága bűvó- és alvóhelyet kínál a rovarok számára, eközben elvégezve velük a megporzást. A rovarok segítségül hívásán kívül azonban igen elterjedt az önmegporzás (autogámia) is, a hazai fajok mintegy harmadának ilyen a megporzási mechanizmusa.

Az időszakunkban virágzó méhbangó kettős stratégiájú. A virágzás első szakaszában rovarutánpótló formájú mézajkának felkínálásával hártyásszárnyú hím rovarok megporzására vár. Ennek elmaradása esetén azonban „ha ló nincs, jó a szamár is” elvét követve az önmegporzást alkalmazza. Az orchideák virágpora nem porszerű, hanem nyálkaanyag révén összetapad, így pollencsomagot (pollínium) alkot. A pollencsomag a portoküregbe ágyazódik, és egy nyelecske (stipes) segítségével a ragadós csőröcskéhez (rostellum) kapcsolódik. Ez utóbbi tapad a virágot meglátogató rovar fejére, és kerül át így az egész pollinárium (csőröcske+nyelecske+pollencsomag) egy másik virágra. Ha nem érkezik rovar, akkor a méhbangó nyelecskéje elkezd lefelé, a bibefelület felé hajlani. Ezt azért tudja megtenni, mert a többi, kizárólag rovarmegporzású bangótól eltérően a nyelecske nem tömör, hanem üregeket tartalmaz. Így nem áll mereven felfelé, hanem a már említett módon lehajlik, és ha a szél kissé megmozgatja a növényt, a pollencsomag a bibéhez tud tapadni. Ezért is van az, hogy szélcsendes időben kissé elhúzódhat a méhbangó virágzása.

E ritka orchideánk fokozottan védett, eszmei értéke 250.000 Ft.

Szöveg és fotó: Nagy Gábor

PROGRAMAJÁNLÓ

Július 4.: Gyurgyalagok nyomában

Könnyed sétával elérhető helyszínen, az Ős-Dráva Látogatóközpont közvetlen közelében található homokgödör meglátogatásával tárul fel a gyurgyalagok élete. A program során madarász szakember vezetésével számos érdekesség tudható meg ezekről a színvonalas madarokról. Helyszín, időpont: Szaporca, Ős-Dráva Látogatóközpont, 10.00. A program időtartama 2 óra, a túra hossza 1,5 km. Részvételi díj: 700 Ft/fő.

Július 4., 11., 18., 25.: Gólyák nyomában Béda-Karapancsán

A résztvevők először kenutúrát tehetnek a Duna hullámterén található varázslatos Külső-Béda mellékágon, majd a Fehér Gólya Múzeumban érdekes tárlatvezetés keretében ismerhetik meg a gyönyörű madarak életét. A program résztvevőinek létszáma korlátozott, ezért minden esetben előzetes jelentkezés szükséges! E-mail: info@fehergolyamuzeum.hu, tel.: 30/846-6020. Helyszín, időpont: Kölked, Fehér Gólya Múzeum, 9.00. A program időtartama: 4 óra, a részvételi díj: 2-14 éves korig: 1900 Ft/fő, 14 éves kor felett: 2200 Ft/fő.

Július 11., 12.: Hódító hód kenutúrák

Szakvezető kalauzolásával kenuinkkal bejárjuk a Gemenci erdőben, Baja közelében található vadregényes Vén-Dunát, mely alig több mint száz évvel ezelőtt a Duna fő ága volt. Megismerkedhetünk a területen élő hódok életmódjával, megcsodálhatjuk a folyóparti ártéri erdőt, és az itt élő vízimadarakat. Az egykori folyóág végén, egy nagyobbacska szigetet megkerülve indulunk vissza a túra kiindulási pontjára. Helyszín, időpont: Baja, Vén-Duna, Július 11-én 9.00, július 12-én 15.00. A program időtartama 3 óra, a túra hossza 8 km. Részvételi díj: 1800 Ft/fő.

Jelentkezés: E-mail: evahorvath@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu

Július 11.: Shagya arab lovak nyomában

A séta alkalmával az Ós-Dráva Látogatóközpont állattartó majorjában élő őshonos shagya arab lovak bemutatása történik meg. A programot kiegészíti a lovak mozgásának futószáron való bemutatása, valamint a fogatoláshoz és a lovagláshoz használt lószerszámok ismertetése és a lovak felszerszámozása. Helyszín, időpont: Szaporca, Ós-Dráva Látogatóközpont, 10.00. A program időtartama 3 óra, a túra hossza 2 km. Részvételi díj: 700 Ft/fő.

Július 12.: Vízitúra a Dráván

Egy természeti szépségekben különösen gazdag vízi túrát ajánlunk Vejti és Drávaszabolcs között a Dráván. A Dráva Európa egyik legtisztább vizű folyója, ahol a magyarországi halfajok 2/3-a megtalálható. A program során a terület természeti értékeit ismerhetik meg a résztvevők, szerencsés esetben az ártéri madárvilág képviselői – szürke gémek, nagy kócsagok, ritkán jégmadár és rétisas is a szemünk elé kerülhet. Útvonal: Szaporca – Ós-Dráva Látogatóközpont – Vejti kikötő (transzfer) – Drávaszabolcs kenutúra – Szaporca – Ós-Dráva Látogatóközpont (transzfer)

Részvételi díj: 9.500 Ft/fő. Információ, jelentkezés: <https://helian.hu/viziturak/reszletek/1-napos-vizitura-a-dravan-207>

Július 18.: Gyógynövényismeret réten és legelőn

A környezetünkben is megtalálható gyakoribb gyógyhatású, házilag is felhasználható növényeket ismerjük meg túránk során. A programot kiegészíti az Ós-Dráva Látogatóközpontban található gyógy- és fűszernövénykert bemutatása és gyógynövényes szappangolyó készítése.

Helyszín, időpont: Szaporca, Ós-Dráva Látogatóközpont, 10.00. A program időtartama 2 óra, a túra hossza 2 km. Részvételi díj: 700 Ft/fő.

Július 18.: Éjszakai rovartúra – Jelvéánygyűjtő túra

Földünk legnépesebb állatseregletét a rovarok alkotják. A legtöbb fajukat nappal figyelhetjük meg, de vannak olyan fajok, melyek éjszakai életmódot folytatnak. Ezek megfigyelésére lesz lehetőség ezen a különleges programon. A túra résztvevői először a drávaszabolcsi rovarmúzeumban ismerhetik meg Brazília rovarvilágát, majd az Ós-Dráva Látogatóközpont udvarában lámpás rovarlesen vehetnek részt. Eső esetén a program július 25-én kerül megtartása. Kérjük, a program előtt tájékozódjanak a www.ddnp.hu honlapon! Helyszín, időpont: Drávaszabolcs, rovarmúzeum; 19.00. A program időtartama: 4 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő + rovarmúzeum belépődíj.

A programokon mindenki saját felelősségére vesz részt. A résztvevők tudomásul veszik, hogy a programon kép-, illetve videofelvétel készülhet. A résztvevők a programon való részvételükkel hozzájárulnak a kép-, videofelvétel készítéséhez, és annak a DDNPI weboldalaira és Facebook oldalaira történő feltöltéséhez, valamint a DDNPI kommunikációjához, marketingjéhez történő időbeli korlátozás nélküli felhasználásához.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388
E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú [e-mailben!](mailto:) Köszönjük!